

ביאורים בתפילה

בה, בו, במ. (תפילת שבת)

אנו מתפללים בשב"ק ד' תפילות [מעריב, שחרית, מוסף, מנחה]. והנה אם נתבונן נראה - שישנו שינוי מעניין בקטע האחרון של הברכה האמצעית [והעיקרית] מתתפילת שמונה של שבת כמעט מתפילה לתפילה]. הקטע מתחיל במילים: "אלוקינו ואלוקי אבותינו רצה נא במנוחתנו" ובהמשך אנו מתחננים: "והנחילנו ה' אלוקינו באהבה וברצון שבת קדשך", ואז מתפצל הנוסח לשלושה נוסחאות - במעריב אנחנו מבקשים ו"ינוחו **בה** ישראל מבקשי שמך". ואילו בשחרית ומוסף הנוסח הוא "וינוחו **בו**", ובמנחה משתנה גם המילה שבת קדשך והופכת לנוסח הבא: "והנחילנו וכו' **שבתות** קדשך וינוחו **בם** ישראל" וכו'.
וכל משכיל יתבונן מדוע ולמה שינוי אנשי כנסת הגדולה את הנוסח בצורה כזו?

ונראה לבאר זאת ע"פ שתי הקדמות קצרות: א. שבת היא מעין עולם הבא. ב. מיום שנלחם עמלק עם עם ישראל וקיררם אין השם שלם ואין הכסא שלם עד כי יבוא שילה. ולכן במקום לכתוב שם הוי"ה במלואו אנו כותבים רק י"ה, ואת הוי"ה אנחנו חכים לעולם הבא שיגיע העולם על תיקונו ובים ההוא יהיה השם אחד ושמו אחד.

לאחר כל זאת, הבה ונראה נפלאות בביאור הענין שבו פתחנו: כיון ששבת היא מעין עולם הבא זהו הזמן הראוי ביותר לתיקון שמו של הקב"ה שיתוקן רק לעתיד לבא. ולכן בתפילתמעריב אנו מבקשים מהקב"ה שיתן לנו במתנה ["והנחילנו ה' אלוקינו" - מלשון נחלה וירושה] את התיקון של אות ה' שכרגע חסרה משמו. ובשחרית אנו מבקשים מהקב"ה שיתן לנו במתנה את התיקון של אות ו' משמו.

במנחה כשכבר נטו צללי ערב ורואים אנו שפנה יום ואנחנו לא נושענו - מבקשים אנו מאבא שבשמים שינחילנו שתי שבתות שבהם ינוחו כל ישראל מקדשי שמך, וקיי"ל בחז"ל שאם ישראל משמרים שתי שבתות כהלכתן - מיד הן נגאלין. עכשיו נבין מהו השינוי השלישי במנחה "והנחילנו... שבתות קדשך וינוחו במם כל ישראל מקדשי שמך". שהרי כשתבוא הגאולה ממילא יתוקן שמו של הקב"ה.

מקור: מאוצר חינוך של אבינו הרחמן